

videor interrogare, et quasi importune aures verecundas ista mea voce pulsare. Sed video virginem verecundantem, et tamen respondentem, meque admonentem. Quæris a me unde mihi hoc? Verecundor tibi respondere bonum meum, Angeli audi ipsius salutationem, et in me agnosce tuam salutem. Crede cui credidi. Unde mihi hoc quæris? Angelus respondeat. Dic mihi, Angele, unde Mariæ hoc? Jam dixi, cum salutavi: « Ave, gratia plena¹? »

SERMO CCXCH².

De Natali Joannis Baptistæ, VI.

In quo disputatur contra Donatistas.

I. DIEI hodiernæ solemnitas, solemnem desiderat tanta expectatione Sermonem. Ergo, adjuvante Domino, ministrabimus vobis quod dederit, recolentes et animo tenentes nostræ officium servitutis, ut loquamur, non tanquam magistri, sed tanquam ministri; non discipulis, sed condiscipulis; quia nec servis, sed conservis. Magister autem unus est nobis, cujus schola in terra est, et cathedra in cælo: cujus præcursor Joannes est natus, cujus nativitatis dies hodiernus traditur, hodie celebratur. Hoc majorum traditione suscepimus, hoc ad posteros imitanda devotione transmittimus. Joannis ergo non Evangelistæ, sed Baptistæ Natalem hodie celebramus. Qua prima re posita, occurrit quæstio non prætereunda, quare Natalem, quo est ortus ex utero Joannes, potius celebre-

¹ Luc. 1, 28. — ² Alias 23 de Sanctis.

mus, quam cujuslibet Apostoli vel Martyris vel Prophetæ vel Patriarchæ? Si interrogemur, quid respondebimus? Quantum mihi videtur, quantum mearum virium mediocritati occurrit, hæc causa est: Discipuli Domini nati, et per ætatis accessum ad annos capaciores perducti, in discipulatum assumpti sunt; illorum postea fides Domino adhæsit, sed nullius illorum nativitas Domino militavit. Recordemur et Prophetas, recolamus Patriarchas, nati sunt homines, ætatis accessu repleti Spiritu sancto prophetaverunt Christum: nati sunt, ut postea prophetarent. Joannis autem ipsa nativitas Dominum Christum prophetavit, quem conceptum ex utero salutavit.

II. Ista, ut potuimus, soluta quæstione, alteram agrediamur, pro viribus quas dederit Dominus. Occurrit enim alia quæstio aliquanto, ut mihi videtur, obstrusior, et ad perscrutandum laboriosior, in qua me multum adjuvabit vestra intentio, et pro mea exiguitate ad Dominum deprecatio. Joannes iste tanta excellens gratia, ut quemadmodum dictum est, Dominum etiam ex utero salutaret, nondum loquendo, sed exultando; cujus gratia in Deum jam tunc erat aperta¹, quando ejus caro in carne erat inclusa: hic ergo Joannes non invenitur inter Discipulos Domini, sed invenitur potius discipulos habuisse cum Domino. Quid est hoc? Quis est iste homo? Homo tantus, quis homo tantus? quantus tantus homo? Tamen non sequebatur inter Discipulos Dominum, et sequebantur eum discipuli: absit ut dicam, contra Dominum; sed tamen quasi extra Dominum. Discipulos habebat Christus, discipulos habebat Joannes: docebat Christus, docebat Joannes. Quid jam dicam? Baptizabat Joannes, baptizabat Christus. Plus hic de baptismo dico, a Joanne baptizatus

¹ Cod. Cass. in, fol. 72: Cujus gratia in Deum jam tunc erat apertus Propheta, quando, etc.

est Christus. Ubi sunt qui de ministerio baptismi arrogantia tumidæ animositatis inflantur? Ubi sunt voces carentes humilitate, elatæ superbia, Ego baptizo, ego baptizo? Quid dixisses, si Christum baptizare meruisses? Magna jam, quantum advertit Sanctitas Vestra, apparere et eminere causa cœpit, qua fuerat et Christus a Patre mittendus, et Joannes a Christo præmittendus. Prior missus est Joannes, sed sicut ab obsequentibus anteceditur iudex. Posterior homo creatus est Christus, sed Joannem creavit Deus Christus. Erat igitur Joannes homo perfectus quidem, et cujus tanta gratia commendata est, ut ipse de illo Dominus diceret: « In natis mulierum nemo exurrexit major Joanne Baptista¹. » Iste ergo tam magnus agnoscit Dominum in parvo magnum: agnoscit homo eum qui venerat homo Deus. Si enim in natis mulierum, hoc est, in hominibus, nemo exurrexit major Joanne Baptista; quisquis Joanne plus est, non tantum homo, sed et Deus est. Debit ergo tantus iste, et Discipulos proprios habere, et cum discipulis suis magistrum omnium Christum cognoscere. Quod enim est majus testimonium veritatis, quam se humiliando eum agnoscere, cui æmulando poterat invidere? Putari Christus potuit, et noluit: existimari Christus potuit, et noluit. Dixerunt homines, cum fallerentur in eo: Num forte hic est Christus? Respondit ille quod non erat, ut maneret quod erat. Inde quippe Adam lapsus perdidit quod erat, quia id quod non erat usurpavit. Reколеbat hoc homo iste magnus, sed ut parvo Christo minimus: noverat hoc, recolebat hoc, et tenebat; quia recipere quod ille perdidit cogitabat. Homo ergo iste, ut dixi, magnus Joannes, cui Dominus testimonium tale perhibuit, quem sic Veritas commendavit ut diceret: « In natis mulierum non exurrexit major Joanne Baptista; » potuit credi Chris-

¹ Matth. xi, 11.

tus¹, imo jam ab eis qui ejus magnitudinis gratia fallabantur, credebatur Christus: et in illo errore morerentur, nisi ab illo confitente corrigerentur. Respondit ergo ita putantibus, et ait: « Non sum ego Christus². » Tanquam diceret: Certe in honorem meum ita fallimini; et certe mihi hoc putando magnam additis laudem: sed ego me debeo agnoscere, ut vobis errantibus ille possit ignoscere. Si enim quod non erat fallaciter putaretur, ab illo qui erat veraciter amputaretur.

III. Præmissus est ergo Joannes, ut Dominum humilem baptizaret. Baptizari enim Dominus propter humilitatem voluit, non propter iniquitatem. Dominus Christus quare est baptizatus³? Dominus Christus Dei Filius unigenitus, quare est baptizatus? Inveni quare est natus, et ibi invenies quare sit baptizatus. Ibi quippe invenies humilitatis viam, quam pede superbo non carpis: quam nisi humili pede calcaveris, ad celsitudinem, quo perducit, pervenire non poteris. Baptizatus est propter te, qui descendit propter te. Vide quantus factus sit tantillus: « Qui cum in » forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo⁴. » Non enim erat rapina, sed erat natura æqualitas Filii eum Patre. Joannes si se Christum putari vellet, illi rapina esset. « Non ergo rapinam arbitratus est esse » æqualis Deo. » Erat enim, et sine rapina erat, cœternus ab æterno natus erat. « Tamen semetipsum exinavit formam servi accipiens, » hoc est, formam hominis accipiens. « Qui cum in forma Dei esset, » non formam Dei accepisset: « Ergo cum in forma Dei esset, semetip-

¹ Cod. Cass. iii, fol. 72: Potuit putari Christus, potuit credi Christus. —

² Joan. 1, 20. — ³ Cod. Cass. iii, fol. 72 a tergo: Dices mihi: Dominus Jesus quare est baptizatus? Dominus Christus natus ex virgine venit, quare? et ibi invenies quare baptizatus. Ibi quippe, etc. — ⁴ Philip. ii, 6, et Florus ibidem.

» sum exinanivit, formam servi accipiens. » Sic accepit quod non erat, ut non perderet quod erat. Manens Deus, hominem assumpsit. Formam servi accepit, et factus est Deus homo, a quo Deo factus est homo. Vide ergo, quæ majestas, quæ potestas, quæ sublimitas, quæ cum Patre æqualitas venit propter nos ad indumentum formæ servilis: et intellige illam a magistro tanto humilitatis viam; quoniam plus est quod voluit homo fieri, quam quod voluit ab homine baptizari.

IV. Baptizat ergo, inquam, Joannes Christum, servus Dominum, vox Verbum. Mementote enim: « Ego sum » vox clamantis in eremo¹: » et mementote, quia « Verbum caro factum est, et habitavit in nobis². » Baptizat ergo, inquam, Joannes Christum, servus Dominum, vox Verbum, creatura Creatorem, lucerna Solem; sed Solem, qui fecit hunc solem; Solem de quo dictum est: « Ortus » est mihi Sol justitiæ, et sanitas in pennis ejus³. » De quo impii sero poenitentes in fine in judicio Dei dicturi sunt: « Quid nobis profuit superbia, aut quid divitiarum » jactantia contulit nobis? Transierunt illa omnia, tanquam umbra⁴: » et cum umbris qui secuti sunt umbras. « Ergo, inquiunt, erravimus a via veritatis, et justitiæ lumen non luxit nobis, et Sol non est ortus nobis⁵. » Illis non est ortus Christus, a quibus non est agnitus Christus. Sol ille justitiæ, sine nube, sine nocte, ipse non oritur malis, non oritur impiis, non oritur infidelibus. Nam solem istum de cælo corporeum quotidie facit oriri super bonos et malos⁶. Baptizavit ergo, ut dixi, creatura Creatorem, lucerna solem: et non se extulit baptizator, sed subdidit baptizando. Nam venienti ad se dixit: « Tu venis ad me baptizari? Ego a te debeo baptizari⁷. » Magna confessio,

¹ Joan. 1, 23. — ² Ibid. 14. — ³ Malach. iv, 2. — ⁴ Sap. v, 8, 9. — ⁵ Ibid. 6. — ⁶ Matth. v, 45. — ⁷ Id. iii, 14.

et segura lucernæ in humilitate professio. Illa si contra solem extolleretur, vento superbiæ cito extingueretur. Hoc est ergo quod Dominus prævidit, quod baptismo suo Dominus docuit. Baptizari voluit tantus a tantillo; ut breve explicem, salvator a salvando. Nam meminerat Joannes alicujus fortassis, quamvis tantus esset, ægritudinis suæ. Nam unde, « Ego a te debeo baptizari? » Certe Domini baptismus salus: quia « Domini est salus¹. Nam vana salus » hominum². » Unde ergo, « Ego a te debeo baptizari, » si non opus habebat curari? Mira autem in ipsa Domini humilitate medicina: ille baptizabat, et ille sanabat. Si enim Christus « Salvator omnium hominum, maxime fidelium³. » Apostolica et vera sententia est, quia Christus salvator omnium hominum: nemo dicat: Non opus habeo salvatore. Qui hoc dicit, se medico non humiliat, sed in morbo suo perit. Si salvator omnium hominum, ergo et Joannis: neque enim Joannes non homo. Magnus quidem homo, sed tamen homo. Ille Salvator omnium hominum: agnoscit itaque ille Salvatorem suum. Neque enim Joannis non erat salvator Christus⁴. Non hoc dicit ipse, qui humiliter confitetur, dicens: « Ego a te debeo » baptizari. » Et Dominus, « Sine modo, impleatur omnis justitia. » Quid est, « omnis justitia? » Humilitate commendavit justitiam: justitiam nobis maxime humilitate Magister cœlestis et verus Dominus commendavit. Quod enim baptizabatur, ad humilitatem pertinebat: et ideo quod ad humilitatem pertinebat facturum, dixit: « Impleatur omnis justitia. »

¹ Psal. iii, 9. — Cod. Cass. n, fol. 193: Qui a Domino est est salus, id est, a Domino datur salus. — ² Psal. lxxv, 13. — ³ 1 Tim. iv, 10. — ⁴ Cod. Cass. n, fol. 193: Neque enim Joannes non erat salvandus. Salvator ergo Christus; nam hoc dicit ipse, qui humiliter, etc.

V. Prævidit multos inflaturos se de ministerio baptismi, et dicturos : Ego baptizo. Et, Qualis sum ego qui baptizo, talem facio quem baptizo. Unde hoc probas? Probo, inquit. Quibus testimoniis? Evangelicis, inquit. Audiamus nescio quem novum Evangelistam contra antiquum Baptistam. Quibus ergo testimoniis Evangelicis probas, quod qualis es, talem facis eum quem baptizas? Quoniam scriptum est, inquit, « Arbor bona bonos fructus facit. » Scriptum recito, Evangelium fero : « Arbor bona bonos fructus facit, arbor mala malos fructus facit¹. » Agnosco Evangelium : sed tu te, quantum arbitror, non agnoscis. Et ut te patienter aliquantum feram, expone quod loqueris, non me intellexisse interim deputa. Dic mihi quo pertineant hæc testimonia, quid adjuvent ad solvendam hujusmodi de baptismo quæstionem. Arbor, inquit bona, bonus baptizator est. Arbor, inquit, bona, sicut illi dicunt : arbor bona, inquit, bonus baptizator est; fructus ejus bonus, qui ab illo baptizatur : tunc enim erit fructus bonus, si ille fuerit arbor bona. Quid dicis de Christo et Joanne? Evigila, expergiscere, perstringit oculos tuos splendor perspicuæ veritatis; vide quid præmissum est ante nos; lege Evangelium : Joannes baptizavit Christum. Dicturus es, Joannes arbor, fructus Christus? Creaturam vocabis arborem, et fructum Creatorem? Ideo voluit Dominus Christus a Joanne baptizari, non ut per baptismum iniquitate careret, sed ut iniquitati os clauderet. Ecce qui baptizat, inferior est; qui baptizatur, dicturus sum, melior²? Hoc forte ad me multum est intelligi. Ad homines redi, ambos vide homines. Ananias Paulum

¹ Matth. vii, 17. — ² Cod. Cass. in, fol. 73 : Si nec qui baptizat inferior est, nec qui baptizatur melior, dicturus sum quia creator quam creatura sit melior. Hoc forte, etc.

baptizavit. Anania Paulus melior fuit. Nunquam fructus arbore melior fuit. Arbor enim profert fructum, non profertur a fructu.

VI. Tu quid tibi assumas, non vides? Ipse Dominus ait : « Multi venient in nomine meo dicentes : Ego sum » Christus¹. » Multi errantes et seducentes venerunt in nomine Christi, nullum audivimus dicentem : Ego sum Christus. Innumerabiles hæretici venerunt omnes in nomine Christi, id est, in nomine Christi palliati venerunt, parietem luteum splendido nomine dealbantes venerunt, et neminem audivimus dicentem : Ego sum Christus. Quid ergo? Dominus nescivit quid prædixit? An potius nos ad intelligendum secreta ipsa ad apertionem secreti de somno excitavit, ut perscrutemur et pulsemus, ut nobis aperiatur quod tectum est, et aperto tecto ad Dominum submittamur, ut sicut ille paralyticus, a Domino sanari mereamur²? Prorsus invenimus istos dicentes : Ego sum Christus; non his verbis, sed quod pejus est, factis. Non audacia verborum istorum. Quis enim eos audit? Quis ad aures vel ad cor, tam insipientes deceptus admittit? Si dicat ei qui eum baptizaturus est : Ego sum Christus : avertit faciem suam ab illo, relinquit hominis arrogantiam manifestam, quærit Dei gratiam. Non ergo ita ille : Ego sum Christus. Sed quoniam alio modo : Ego sum Christus, videte quemadmodum. Christus sanat, Christus mundat, Christus justificat : homo non justificat. Quid est justificare? Justum facere. Quomodo mortificare, mortuum facere; vivificare, vivum facere : sic et justificare, justum facere. Ecce de transverso baptizator quidam, non per januam intrans, sed per maceriam descendens; non pastor et custos, sed fur et latro, de transverso ait : Ego baptizo. Si sicut minister, audeo : noli addere; « Quidquid

¹ Matth. xxiv, 5. — ² Marc. n, 4.

» amplius est a malo est¹. » Et tamen addit, non dubitat. Quid addit? Ego justifico, ego justum facio. Hoc est enim, Ego sum arbor bona, ex me nascatur qui vult esse fructus bonus. Paululum, si sapienter admittis, audi; pauca verba sunt, et nisi fallor, lucida sunt. Tu ergo justificas, tu justum facis? Ergo, inquit², credat in te quem justificas. Dic, aude dicere: Crede in me; qui non dubitas dicere: Justificaris a me. Turbatur, fluctuat, excusat. Quid enim opus est, inquit, ut dicam illi: Crede in me? Crede in Christum, dico. Hæsitasti, dubitasti: aliquantum ad nos dignatus es descendere. Confessus es aliquid, unde saneris. Dixisti aliquid rectum, unde prava tua cætera corrigantur. Audi jam non me, sed te. Certe enim non audes dicere: Crede in me. Absit, inquit. Et tamen audes dicere: Justifico te. Audi, et discere, quia unde non audes dicere: Crede in me, inde debes non audere dicere: Justifico te. Apostolus loquitur, cui cedes, cui velis nolis, subderis. Non enim Apostolo tanquam homini, sed ei de quo dicit Apostolus: « An vultis » experimentum accipere ejus, qui in me loquitur Christus³? » Audi ergo non Apostolum, sed Christum per Apostolum. Quid dicit Apostolus? « Credenti in eum qui » justificat impium, deputatur fides ejus ad justitiam⁴. » Intendite, obsecro, videte quam planum est, quam apertum est: « Credenti in eum qui justificat impium, deputatur fides ejus ad justitiam. » Quisquis crediderit in eum qui justificat impium, qui de impio facit pium: quisquis ergo crediderit in eum qui justificat impium, qui justum facit eum qui impius erat, deputatur fides ejus ad justitiam. Modo sic, si audes, Justifico te. Vide quomodo tibi respondi ex Apostolo: Si justificas me, credam in te; quia « Credenti in eum qui justificat impium,

¹ Matth. v, 37. — ² Forte inquam. — ³ 2 Cor. xiii, 3. — ⁴ Rom. iv, 5.

» deputatur fides ejus ad justitiam. » Justificas me? credam in te. Si enim tu me justificas, ego ero credens in eum qui justificat me, id est, qui justificat impium: securus credo, quia deputatur fides mea ad justitiam. Si ergo non audes dicere: Justifico te; imo si non audes dicere: Crede in me: cave jam ne dicas: Justifico te. Perдите, inveni te; ne perdas et me et te.

VII. Nam illud quod proposuisti de arbore et de fructu, propono tibi aliquid de exemplis, ut discas intelligere quod dictum est: « Arbor bona bonos fructus facit, et » arbor mala malos fructus facit. » Ego enim sic intelligo, quomodo et ipse Dominus exponit. Quid est: « Arbor » bona bonos fructus facit? Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bona, et malus homo de malo thesauro cordis sui profert mala¹. » Homines arbores posuit, thesauros actus posuit. Qualis homo est, tales actus habet. Si bonus homo est, bonos actus habet; si malus homo est, malos actus habet: non potest bonus homo malos actus habere, nec malus homo bonos actus habere. Quid evidentius? quid liquidius? quid apertius? Modo autem te arborem facis bonam qui baptizas, et fructum facis eum quem baptizas; ut qualis es tu, talis sit ille. Absit ab illo, et vide quam perverse intelligis. Est apud vos aliquis, aut fuit aliquando adulter vel occultus. Sed quod nescio, inquit, non me contaminat. Non inde ago; alia quæstio est: de baptismo volo aliquid dicere; hoc enim suscepimus. Occultus adulter est: ergo fictus est; non adulter fictus, sed adulter verus, fictus castus. Istum ergo adulterum hominem fictum, magisque fictum, quia latet; nam si apertus sit adulter, jam fictus non est: istum ergo adulterum fugiet profecto Spiritus sanctus. Evidens quippe est prolata

¹ Matth. vii, 17, et xii, 35.

sententia : « Sanctus enim Spiritus disciplinae effugiet » fictum¹. » Cum ergo fit iste adulter occultus, utique baptizat. Ecce video hominem baptizatum ab adultero occulto : natus est fructus, ubi est arbor bona? Baptizatus est, innocens est, facta est in illo remissio peccatorum; ergo justificatus est impius, natus est fructus bonus : quæro de qua arbore? Dic, responde mihi; arbor illa occultus adulter est, mala arbor est; si hujus arboris iste fructus, malus fructus est. Sententia Domini est : « Arbor » mala malos fructus facit. » Respondebis, ut istum fructum bonum esse commendes, non eum de illa arbore natum. Non enim quia nescis tu illam arborem malam, ideo non est mala : tanto est pejor, quanto magis ignoratur. Tanto enim magis ignoratur, quando perdita astutia occultat factum suum. Nam si apertus adulter esset, vel confessione sanabilis esset. Pessima arbor, et tamen ecce fructus bonus. Unde natus? an forte non natus? Natus, inquis. Quæro unde : quid dicturus es? Unde natus est iste? Non est quid dicat, nisi de Deo : nescio utrum aliud dicturus est, quam ex Deo. Si hoc de omnibus diceret : et non se, cum sit arbor mala, fingendo ostenderet bonam, faceretque pejorem, de omnibus diceret quod ex Deo nascuntur; habet Evangelii evidentem sententiam : « Dedit eis potestatem filios Dei fieri, qui non ex carne, » non ex sanguine, non ex voluntate viri, neque ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt². » Ergo redi ad istum : ex Deo natus est? Ex Deo. Quare iste ex Deo? Quia fructus bonus de arbore mala nasci non potuit. Castus baptizator arbor bona est, non est fictus; vere castus baptizavit, fructus bonus de arbore bona. Ecce et iste³ fructus bonus, de qua arbore natus est? Dic de mala, si audes. Non audeo, inquit. Ergo et ipse de bona? De bona.

¹ Sap. 1, 5. — ² Joan. 1, 12, 13. — ³ Scilicet quem adulter baptizavit.

De qua bona? Ex Deo. Ille quid? Ex homine casto. Paululum intende : intelligamus quod dicimus. Iste ab homine casto baptizatus, ex arbore bona, id est, ex homine bono, natus est fructus bonus. Ille ab adultero occulto baptizatus, ex arbore mala natus est fructus, quid? Bonus. Non potest fieri. Si bonus est fructus : ergo arborem muta. Fructum istum bonum confiteris, illum hominem malum, quia occultus adulter est : arborem muta huic fructui. Mutavi, inquis : ideo dixi, Ex Deo. Jam compara istos duos natos : illum baptizavit castus manifestus, hunc baptizavit adulter occultus : ille ex homine, iste ex Deo natus est. Felicius ergo natus est ex adultero occulto, quam ille ex casto manifesto.

VIII. Melius ergo Joannem audis, o hæretice; melius audis præcursores recursor; melius audis humilem, o superbe; melius audis lucernam ardentem, o lucerna extincta. Audi Joannem, cum veniretur ad eum : « Ego » quidem baptizo vos in aqua. » Et tu, si te agnoscas, minister es aquæ. « Ego, inquit, baptizo vos in aqua; qui » veniet autem, major me est. » Quantum major te est? « Cujus non sum dignus corrigiam calceamenti solvere. » Quantum se humiliaret, si se dignum diceret? Ne hoc quidem dixit dignum se esse, corrigiam calceamenti solvere. « Ipse est qui baptizat in Spiritu sancto¹. » Quid te pro Christo subponis? « Ipse baptizat in Spiritu sancto. » Ergo ipse justificat. Tu quid dicis? Ego baptizo in Spiritu sancto, ego justifico. Certe non dicis : Ego sum Christus? Certe non es de illis, de quibus dictum est : « Multi venient in nomine meo dicentes : Ego sum Christus? » Captus es : atque utinam vel captus inveniatis, qui non captus perieras. Bonum est ad escam magni regis capere veritatis. Noli ergo jam dicere : Ego justifico, ego

¹ Luc. 11, 16, et Jean. 1, 33.

sanctifico, ne convincaris dicere : Ego sum Christus. Dic potius quod amicus sponsi, non qui te velis jactare pro sponso : « Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, » sed qui incrementum dat Deus ¹. » Audi et ipsum, de quo agimus, amicum sponsi. Certe cum Christo quasi Discipulos habebat, et Christi Discipulus non erat : audi illum confitentem se Christi Discipulum. Vide illum inter Christi Discipulos, et tanto certiozem, quanto humiliorem ; tanto humiliorem, quanto majorem. Vide illum facientem quod scriptum est : « Quanto magnus es, tanto » humilia te in omnibus ; et coram Deo invenies gratiam ². » Jam dixit : « Non sum dignus corrigiam calceamenti solvere ³ : » sed non in hoc se Discipulum demonstravit ⁴. « Qui de coelo, inquit venit, super omnes est : nos autem omnes de plenitudine ejus accepimus ⁵. » Ergo et ipse inter Discipulos erat, qui cum Christo Discipulos colligebat. Audi apertius fatentem se Discipulum : « Qui » habet sponsam, sponsus est ; amicus autem sponsi stat, » et audit eum ⁶. » Et ideo stat, quia audit eum. « Stat » et audit ; » quia si non audiat, cadit. Merito ille : « Auditui meo dabis, inquit, exultationem et lætitiã. » Quid est, « Auditui meo? » Audire illum, non audiri velle pro illo. Et ut noverimus quia in eo quod audit eum, humilitatem commendat : cum dixisset : « Auditui meo » dabis exultationem et lætitiã ; » continuo subjunxit, « Et exultabunt ossa humiliata ⁷. » Stat ergo et audit eum. « Exultabunt ossa humiliata, » quia franguntur elata. Nullus ergo sibi servus potestatem Domini assumat. Gaudeat se esse in familia, et si est præpositus, proferat

¹ 1 Cor. iii, 7. — ² Eccli. iii, 20. — ³ Joan. i, 27. — ⁴ Cod. Cass. iii, fol. 74 : Et ubi Discipulum demonstravit? Qui, etc. — ⁵ Joan. iii, 31. — ⁶ Ibid. 29. — Cod. Cass. ii, fol. 193 : Ergo discipulus est qui stat, et audit magistrum. Et ideo, etc. Idem habet Cod. Cass. iii, fol. 74. — ⁷ Psal. l, 10.

in tempore conservis cibaria ; sed unde et ipse vivat, non ut de ipso illi vivant. Nam quid est proferre in tempore cibaria ¹, nisi proferre Christum, laudare Christum, commendare Christum, prædicare Christum? hoc est, proferre in tempore cibaria. Nam ut esset ipse Christus cibaria, jumentorum suorum, natus in præsepi positus est.

SERMO CCXCIII ².

In Natali Joannis Baptistæ, VII.

I. SANCTI JOANNIS, cujus nativitatẽ, cum Evangelium legeretur, mirantes audivimus, solemnitatem hodie celebramus. Quanta est gloria judicis, si tanta est præconis? Qualis est venturus via, si talis est qui præparat viam? Nativitatẽ Joannis quodam modo consecratam observat Ecclesia : nec invenitur ullus in Patribus, cujus nativitatẽ solemniter celebremus : celebramus Joannis, celebramus et Christi : hoc vacare non potest, et si forte a nobis pro tantæ rei dignitate minus explicatur, fructuosius tamen et altius cogitatur. Nascitur Joannes de anicula sterili, nascitur Christus de juvencula virgine. Joannem parit sterilitas, Christum integritas. In nativitate Joannis ætas congrua non erat parentalis, in nativitate Christi complexus non extitit maritalis. Ille Angelo prædicante nuntiatur, iste Angelo nuntiante concipitur. Non creditur Joannes nasciturus, et fit pater mutus : creditur Christus, et fide concipitur. Fit prius adventus fidei in cor virginis, et sequitur fœcunditas in utero matris. Et tamen

¹ Math. xxiv, 45. — ² Alias 5 ex Vignerianis.